

Medborgere, hvoraf han omgives, et Misforhold, som ofte bliver des større, jo mere nær han er i sit Embede. Gen Ting maa jeg indstandig bede Dem at betænke, og jeg er overbevist om, at De, som Frihedens Repræsentanter, meget gjerne vilde gjøre det, og det er, at Embedsmanden indtil en vis Grad er nødt til at give Afkald paa sin personlige Frihed, han kan i Reglen ikke fæste Bo, hvor han vil; ligesaa Stagen til — jeg veed ikke, hvor langt Danmark kan komme til at gaae, men jeg ønsker, at det skal naae saavidt som muligt — og fra Dresund til Vesterhavet er hans Tumlensplads, hvor han bliver flyttet omkring, ofte efter ministeriel Vilkaarlighed, og han er glad endda, naar han kan blive i sit Fødeland og ikke behøver at lade sig fryse inde i det sjerne Norden eller brænde i det tropiske Syden (Munsterhed). Naar han er kommen til No, og naar han har fæstet Bo paa et Sted og der fundet Forholdene klare og behagelige, er det muligt, at han ved ministeriel Blæst bliver kastet et andet Sted hen, hvor han ofte ikke bliver modtagen med aabne Arme. Naar en privat Mand har levet, til han er bleven gammel, kan han i sin Virksomhed have strabet sig Noget sammen; og den, som har en Eiendom, kan overlade den til sine Nærmeste og glæde sig ved, at de bygge paa den Grundvold, han har lagt, men ikke saaledes Embedsmanden; i det Dieblik, han ikke kan bestyre sit Embede længere, gaar det over til Fremmede, og jo ældre han bliver og jo mere han behøver, jo mindre bliver der ham givet. Efter Alt dette, mine Herrer, troer jeg sandelig ikke, at Embedsmanden har det saa overordentligt godt; men om de end vilde bestride denne Sætnings Rigtighed vilde vi dog ad en anden Vej komme til samme Resultat, nemlig ved at tage Hensyn til Statens vel forstaaede Interesse; thi det gaar med Staten som med Private, at den, som vil tjenes godt, maa lønne vel; det blev ogsaa sagt her igaar, at Embedsmændene ikke bleve gode, fordi Gagen blev bedre — derom vil jeg ikke tvistes, men vist er det, at Embedsmanden bliver slettere, naar han lønnes slet. Enhver af dem, mine Herrer, vilde vistnok, naar de tænke paa deres private Husholdning, see, at hvo af

dem, der lønne sine Tjenere bedst, var sandelig bedst tjent; og de vilde vistnok komme til det Resultat, at den, der giver sine Tjenere god Løn, er den bedste Deconom; thi naar de ved Aarets Udgang vilde sætte Dem hen og gjøre deres Regning over hvad daarlig Tjeneste i deres Huus har medført, — de vilde ganske sikkert komme til det Resultat, jeg her siger (her!). Naar Embedsmanden ikke er under saadanne Forhold, at han kan leve, uden at Næringsforger skal trykke ham, er det umuligt, at han kan udføre Statens Tjeneste vel; han seer sig nødsaget til at overtage privat Tjeneste, han seer sig nødsaget til at speculere for Regning, og i slige Tilfælde bliver Statens Tjeneste i Regelen prageret af den private. Naar Embedsmanden derimod er godt lønnet, stiller Forholdet sig anderledes, og da bliver Staten vel tjent; jo bedre Embederne ere, des flere ere Concurrenterne, og desto større er Udvalget, og de af dem, som frygte for, at et Embedsaristokratie kan uddanne sig heri Staten, maae i Særdeleshed passe paa at betale Embedsmændene godt; thi jo flere Concurrenter rne ere til Embederne, desmere Dannelsen kan Staten forbre af Embedsmændene, og des mindre behøver man at frygte for, at de skulle begaae Embedsmisbrug (Bravo!). Med Hensyn til de Statsjenere, hvorom her er Tale, vil jeg ikke mine Herrer, da jeg saalænge har opholdt dem, discutere om, hvorvidt 200 Rbd. meer eller mindre kunde være passende, jeg veed virkelig ikke, hvilken Norm vi skulde lægge til Grund for vore Discussioner; thi Forholdene ere saa forskellige, at naar vi opstille en Norm, vil altid et individuelt Skøn let gjøre sig gjældende. En Maalestof kan jeg sige dem, men den er negativ, vi maae ingenlunde bestemme Andres Gager, efter hvad vi selv troe at kunne behøve, dernæst maae vi ikke tage Hensyn til Størrelsen alene. Størrelsen af en saadan Sum er relativ, og aldeles ikke absolut, det kommer aldeles an paa, hvortil den anvendes (Ja! Ja!). Var der f. Ex. Spørgsmaal om at danne et Institut, en Skole her i Staden, og der var oplyst, at den kunde bygges for 2,000 Rbd., og Gen sagde, at det var for meget, og at han kun vilde give 1,500 Rbd., da var han en Dødeland; thi, naar